

UZASADNIENIE

Decyzją z 24.06.2021 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że P. K. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą nie mająca ustalonego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, dla której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 60 % kwoty przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu w okresie od 01.01.2020 r. do 21.12.2020 r. i podstawa wymiaru składek z tego tytułu w tym okresie wynosi na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i wypadkowe kwotę 3.136,20 zł za każdy miesiąc a na ubezpieczenie zdrowotne kwotę 4.026,01 zł za każdy miesiąc.

W uzasadnieniu decyzji podniósł, że zgłoszenia jako osoba prowadząca działalność, dla której podstawa wymiaru składek uzależniona jest od dochodu, ubezpieczony dokonał dopiero 4.03.2020 r. a zatem po upływie obowiązującego terminu (upływ terminu nastąpił 02.03.2020 r.).

(decyzja k. 69-72 akt ZUS)

W dniu 02.08.2021 r. ubezpieczony reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika złożył odwołanie od powyższej decyzji, wnosząc o jej zmianę poprzez ustalenie, że podstawę wymiaru składek na wskazane w decyzji ubezpieczenia w okresie objętym decyzją za każdy miesiąc stanowi kwota 1.303,91 zł (tj. obliczona od dochodu zgodnie z programem „mały ZUS plus”).

Podniósł, że rzeczywistą wolą ubezpieczonego było skorzystanie z preferencyjnych składek na ubezpieczenia społeczne, błędne zgłoszenie do ubezpieczeń społecznych, z błędnym kodem, zostało niezwłocznie skorygowane, opłacano składki na ubezpieczenia w niższej wysokości.

Nadto wniósł o zasądzenie kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

(odwołanie k. 4-7)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując dotychczasową argumentację.

(odpowiedź na odwołanie k. 13-15v).

Na rozprawie z 17.05.2022 r. pełnomocnicy stron podtrzymali dotychczasowe stanowiska. Pełnomocnik ZUS wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

(stanowiska 00:01:06, 00:01:28, 00:23:35, 00:26:30 – płyta CD k. 37)

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony P. K. prowadził od 12.12.2012 r. pozarolniczą działalność gospodarczą pod firmą (...) w S., gmina S. w zakresie posadzkarstwa, tapetowania i oblicowywania ścian. Z tego tytułu był zgłoszony do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i zdrowotnego. Podstawą wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne ubezpieczonego jako osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą stanowiła zadeklarowana kwota nie niższa niż 60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego (tj. z kodem tytułu ubezpieczenia „05.10.00”).

(bezsporne, wydruk z (...) k. 8-9 akt ZUS)

Ubezpieczony w ramach prowadzonej działalności korzystał ze stałej obsługi biura (...) prowadzonego przez księgową K. S..

(bezsporne, zeznania świadka K. S. 00:10:52, 00:16:25, 30:19:28, 00:21:25)

– płyta CD k. 37)

W dniu 7.02.2020 r. odwołujący za pośrednictwem biura rachunkowego dokonał wyrejestrowania z ubezpieczeń społecznych i z ubezpieczenia zdrowotnego z dniem 1.02.2020 r. z kodem tytułu ubezpieczenia „05.10.00”.

(wyrejestrowanie z ubezpieczeń k. 61 akt ZUS, informacja o wysyłce i potwierdzeniu k. 62 oraz k. 21 akt ZUS, zeznania świadka K. S. 00:10:52, 00:16:25, 30:19:28, 00:21:25 – płyta CD k. 37)

Równocześnie tego samego dnia biuro rachunkowe w imieniu ubezpieczonego, na jego wyraźną prośbę, złożyło za pośrednictwem programu płatnik zgłoszenia ubezpieczonego jako osoby prowadzącej działalność gospodarczą, dla której najniższa podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne uzależniona jest od przychodu z dniem 1.02.2020 r. Omyłkowo wprowadzono kod tytułu ubezpieczenia „05.10.00” zamiast prawidłowego kodu tytułu ubezpieczenia „05.90.00” (zgodnie z programem „mały ZUS plus”). Na wydruku z programu księgowego dotyczącego ubezpieczonego pod pozycją dotyczącą daty 7.02.2020 r. widnieje nazwa „mały ZUS plus”).

(wydruk z programu księgowego k. 11, zgłoszenie do ubezpieczeń k. 60 akt ZUS, informacja o wysyłce i potwierdzeniu k. 62 oraz k. 21 akt ZUS, oświadczenie wnioskodawcy k. 64-65 akt ZUS, oświadczenie K. S. k. 63 akt ZUS, zeznania świadka K. S. 00:10:52, 00:16:25, 30:19:28, 00:21:25 – płyta CD k. 37)

Ubezpieczony spełniał kryteria przychodowe, umożliwiające korzystanie z opłacania składek ZUS na preferencyjnych zasadach.

(zeznanie o wysokości osiągniętego dochodu (poniesionej straty) w roku 2019 k. 12-19 oraz k. 33-40 akt ZUS, informacja o wysokości dochodu (straty) z pozarolniczej działalności gospodarczej w roku 2019 k. 10-11 oraz k. 31-32 akt ZUS, zeznania świadka K. S. 00:10:52, 00:16:25, 30:19:28, 00:21:25 – płyta CD k. 37)

W dniu 4.03.2020 r. wobec niemożności złożenia formularza ZUS (...) (imienny raport miesięczny o należnych składkach i wypłaconych świadczeniach) z kodem tytułu ubezpieczenia „05.90.00” za pośrednictwem programu płatnik (pojawienie się komunikatu „błąd krytyczny”) po uzyskaniu instrukcji telefonicznej z Biura (...) biuro rachunkowe złożyło ponownie dokumenty złożone uprzednio w dniu 7.02.2020 r., tj. wyrejestrowanie z ubezpieczeń (z kodem „05.10.00”) z dniem 1.02.2020 r. oraz korektę zgłoszenia do ubezpieczeń, z dniem 1.02.2020 r., wskazując prawidłowy kod tytułu ubezpieczenia „05.90.00”. Osoba udzielająca instrukcji poinformowała, iż prawdopodobnie przyczyną takiego komunikatu był błąd komputerowy polegający na „niezahaczeniu” druku zgłoszeniowego do systemu, sugerując złożenie korekty. Na wydruku z programu księgowego dotyczącego ubezpieczonego pod pozycją dotyczącą daty 4.03.2020 r. widnieje nazwa „korekta (...)).

(wydruk z programu księgowego k. 11, wyrejestrowanie z ubezpieczeń k. 45 akt ZUS, zgłoszenie do ubezpieczeń k. 46 akt ZUS, informacja o wysyłce i potwierdzeniu k. 20 oraz k. 47 akt ZUS, zeznania świadka K. S. 00:10:52, 00:16:25, 30:19:28, 00:21:25 – płyta CD k. 37)

Po otrzymaniu potwierdzenia odbioru dokumentów w dniu 13.03.2020 r. biuro rachunkowe przekazało wszystkie dokumenty rozliczeniowe za 02.2020 r., tj. formularz ZUS DRA, ZUS RCA i ZUS (...), wskazując przychód za ubiegły rok, umożliwiając korzystanie z opłacania składek ZUS na preferencyjnych zasadach.

(informacja o wysyłce i potwierdzeniu k. 44 akt ZUS, dokumenty rozliczeniowe k. 41-43 akt ZUS oraz k. 9-10)

Wysokość opłaconych w spornym okresie składek na ubezpieczenie społeczne ubezpieczonego została obliczona od podstawy wymiaru uzależnionej od dochodu (zgodnie z programem „mały ZUS plus”). Składki wyliczone w powyższy sposób były opłacone w obowiązującym terminie. W zakresie składek za okres 03.-05.2020 r. wnioskodawca został zwolniony z ich opłacenia w związku z przeciwdziałaniem skutkom wywołanym (...) 19 dla osób prowadzących działalność gospodarczą.

(bezsporne, analiza podlegania do ubezpieczenia chorobowego k. 5-5v akt ZUS, potwierdzenia transakcji k. 58-59, 48-54 akt ZUS, pisma ZUS k. 55-57 akt ZUS, zeznania świadka K. S. 00:10:52, 00:16:25, 30:19:28, 00:21:25 – płyta CD k. 37)\

W celu skorzystania z preferencyjnych składek również w 2021 r. biuro rachunkowe złożyło formularz ZUS DRA-2, wskazując dochód za ubiegły rok, tj. 2020, bez uwzględnienia rozliczenia remanentowego. Po uzyskaniu informacji o rozliczeniu remanentowym, złożono korektę deklaracji (...).

(zeznania świadka K. S. 00:10:52, 00:16:25, 30:19:28, 00:21:25 – płyta CD k. 37)

W dniu 1.03.2021 r. ubezpieczony wystąpił z wnioskiem o wyrażenie zgody na opłacenie po terminie składek na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za 01.2021 r. (wniosek k. 1-2 akt ZUS, zeznania świadka K. S. 00:10:52, 00:16:25, 30:19:28, 00:21:25 – płyta CD k. 37)

Pismem ZUS z 31.03.2021 r. poinformowano wnioskodawcę, że zgoda na opłacenie po terminie składek nie została wyrażona, ponieważ w okresie 02.-12.2020 r. składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i dobrowolne ubezpieczenie chorobowe zostały opłacone w nieprawidłowej wysokości (tj. od podstawy wymiaru 1.303,91 zł zamiast 3.136,20 zł). Tym samym nie podlega on dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu w okresie od 01.01.2020 r. do 21.12.2020 r.

(pismo ZUS k. 7-7v akt ZUS, zeznania świadka K. S. 00:10:52, 00:16:25, 30:19:28, 00:21:25 – płyta CD k. 37)

Wnioskodawca przebywał w 2021 r. na zwolnieniu lekarskim w wymiarze 2 tygodni z powodu wypadku. Z powyższych względów odmówiono mu zasiłku chorobowego za ten okres.

(zeznania świadka K. S. 00:10:52, 00:16:25, 30:19:28, 00:21:25 – płyta CD k. 37)

Pismem z 9.04.2021 r. ubezpieczony wystąpił do ZUS o ponowne rozpatrzenie sprawy.

(pismo k. 22-23 akt ZUS)

Pismem ZUS z 7.05.2021 r. poinformowano wnioskodawcę o podtrzymaniu stanowiska.

(pismo k. 24-24v akt ZUS)

W dniu 26.05.2021 r. wnioskodawca zwrócił się z wnioskiem o wydanie decyzji w zakresie podstawy wymiaru składek z tytułu działalności gospodarczej.

(wniosek k. 27-30 akt ZUS)

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Odwołanie jest zasadne i podlega uwzględnieniu.

Zgodnie z treścią przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1009, ze zm.) obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu podlegają osoby prowadzące działalność pozarolniczą od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności (art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 12 ust. 1 i art. 13 pkt 4).

Wskazać należy, że istota sporu w niniejszej sprawie koncentrowała się na kwestii podstawy wymiaru składek odwołującego z tytułu ubezpieczenia jako osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą począwszy od 1.01.2020 r. do 31.12.2020 r. z zastosowaniem zasad przewidzianych w ramach instytucji tzw. "Małego ZUS plus".

Powyzsza instytucja przewidziana wprowadzonym 1 stycznia 2019 r. przepisem art. 18c ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych dotyczy najniższej podstawy wymiaru składek. Głównym celem tej nowelizacji, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2019 r., było dostosowanie wysokości obciążeń, z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ponoszonych przez osoby fizyczne wykonujące działalność gospodarczą na

mniejszą skalę, do ich możliwości finansowych. Stosownie do ust. 1 tego przepisu podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonego, o którym mowa w art. 8 ust. 6 pkt 1, którego roczny przychód z pozarolniczej działalności gospodarczej uzyskany w poprzednim roku kalendarzowym nie przekroczył kwoty 120.000 złotych, uzależniona jest od dochodu z pozarolniczej działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, zwanego dalej "dochodem z pozarolniczej działalności gospodarczej", uzyskanego w poprzednim roku kalendarzowym. Podstawa wymiaru składek, o której mowa w ust. 1, nie może przekroczyć 60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego w trybie art. 19 ust. 10 na dany rok kalendarzowy i nie może być niższa niż 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w styczniu danego roku (ust. 2). Podstawę wymiaru składek, o której mowa w ust. 1, ubezpieczony ustala na dany rok kalendarzowy, mnożąc przeciętny miesięczny dochód z pozarolniczej działalności gospodarczej uzyskany w poprzednim roku kalendarzowym, obliczony zgodnie z ust. 4, przez współczynnik 0,5. Otrzymany wynik jest zaokrąglany do pełnych groszy w górę, jeśli końcówka jest równa lub wyższa niż 0,5 grosza, lub w dół, jeśli jest niższa (ust. 3). Ubezpieczony, o którym mowa w ust. 1, może zadeklarować jako podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe kwotę wyższą niż podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ustalona zgodnie z niniejszym artykułem (ust. 8). Ubezpieczony przekazuje informację o zastosowanych formach opodatkowania obowiązujących tego ubezpieczonego w poprzednim roku kalendarzowym, o rocznym przychodzie z pozarolniczej działalności gospodarczej i rocznym dochodzie z tej działalności uzyskanych w poprzednim roku kalendarzowym, w tym o przychodzie i dochodzie uzyskanych w okresie obowiązywania danej formy opodatkowania, oraz o podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ustalonej na dany rok kalendarzowy w:

- 1) imiennym raporcie miesięcznym albo
- 2) w deklaracji rozliczeniowej - w przypadku, o którym mowa w art. 47 ust. 2, składanych za styczeń danego roku kalendarzowego lub za pierwszy miesiąc rozpoczęcia lub wznowienia prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w danym roku kalendarzowym (ust. 9).

Ubezpieczony, o którym mowa w ust. 1, może zrezygnować z uprawnienia do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe zgodnie z niniejszym artykułem. Rezygnacja oznacza, że za miesiąc, w którym zrezygnował z uprawnienia, oraz pozostałe miesiące kalendarzowe do końca danego roku kalendarzowego ustala podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe na zasadach określonych w art. 18 ust. 8 (ust. 10).

Z kolei stosownie do art. 47 ust. 1 pkt 1 i 3 ww. ustawy w brzmieniu obowiązującym w spornym okresie płatnik składek przesyła w tym samym terminie deklarację rozliczeniową, imienne raporty miesięczne oraz opłaca składki za dany miesiąc, z zastrzeżeniem ust. 1a, 2a i 2b, nie później niż: do 10 dnia następnego miesiąca - dla osób fizycznych opłacających składkę wyłącznie za siebie (pkt 1), do 15 dnia następnego miesiąca - dla pozostałych płatników (pkt 3).

Bezspornym jest, że wnioskodawca podjął działania w celu zgłoszenia się do tzw. "Małego ZUS plus", dokonując w dniu 7.02.2020 r. w ZUS na druku (...) wyrejestrowania z ubezpieczeń z kodem tytułu ubezpieczenia „05.10.00” od 1.02.2020 r. i jednocześnie zgłoszenia na druku (...) do ubezpieczeń, omyłkowo wprowadzając kod „05.10.00” zamiast prawidłowego kodu „05.90.00” (zgodnie z programem „mały ZUS plus”). W dniu 4.03.2020 r. wobec niemożności złożenia formularza ZUS (...) z kodem „05.90.00” za pośrednictwem programu płatnik po uzyskaniu instrukcji telefonicznej z Biura (...) ponownie złożono te same dokumenty, tj. wyrejestrowanie z ubezpieczeń (z kodem „05.10.00”) z dniem 1.02.2020 r. oraz korektę zgłoszenia do ubezpieczeń, z dniem 1.02.2020 r., wskazując prawidłowy kod „05.90.00”. Organ rentowy stanął na stanowisku, zgodnie z którym dokonanie powyższych czynności nastąpiło po terminie w myśl przepisów art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2019 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. z 2019 poz. 2550), co w konsekwencji prowadziło do przyjęcia, że odwołujący zrezygnował z możliwości skorzystania z uprawnienia do zadeklarowania niższej podstawy wymiaru składek na zasadach przewidzianych w ramach instytucji "Małego ZUS plus".

Zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2019 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej ubezpieczony, o którym mowa w art. 8 ust. 6 pkt 1 ustawy zmienianej w

art. 1, który ustala na 2020 r. podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe zgodnie z art. 18c ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą i:

1) przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy (tj. 1.02.2020 r.) ustalał podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w sposób inny niż określony w art. 18c ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu dotychczasowym zawiadamia Zakład Ubezpieczeń Społecznych o zmianie danych dotyczących tytułu ubezpieczenia przez złożenie zgłoszenia wyrejestrowania i ponownego zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych, o którym mowa w art. 36 ust. 14 ustawy zmienianej w art. 1, zawierającego prawidłowe dane,

2) rozpoczął lub wznowił prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej w lutym 2020 r., dokonuje zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych, o którym mowa w art. 36 ust. 4b ustawy zmienianej w art. 1 - w terminie do końca lutego 2020 r.

Z kolei zgodnie z art. 36 ust. 10 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych ustawy systemowej zgłoszenie do ubezpieczeń społecznych zawiera w szczególności następujące dane dotyczące osoby zgłaszanej: dane, o których mowa w art. 35 ust. 1 pkt 1, nazwisko, imiona, datę urodzenia, nazwisko rodowe, obywatelstwo i płeć, tytuł ubezpieczenia, stopień niepełnosprawności, posiadanie ustalonego prawa do emerytury lub renty, wykonywany zawód, adres zameldowania na stałe miejsce pobytu, adres zamieszkania, jeżeli jest inny niż adres zameldowania na stałe miejsce pobytu, adres do korespondencji, jeżeli jest inny niż adres zameldowania na stałe miejsce pobytu i adres zamieszkania. O zmianach w stosunku do danych wykazanych w zgłoszeniu, o którym mowa w ust. 10, dotyczących tytułu ubezpieczenia oraz rodzajów ubezpieczeń i terminów ich powstania, płatnik składek zawiadamia Zakład poprzez złożenie zgłoszenia wyrejestrowania i ponownego zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych zawierającego prawidłowe dane (ust. 14).

Warto także przytoczyć pogląd orzeczniczy, zgodnie z którym zdarzeniem powodującym powstanie prawa do ubezpieczeń społecznych na zasadach określonych w art. 18c u.s.u.s jest przekazanie informacji o rocznym dochodzie wraz z deklaracją ubezpieczeniową, składaną za miesiąc styczeń w przypadku kontynuowania działalności. Zdarzenie to ma charakter konstytutywny do uzyskania uprawnienia, o którym mowa w art. 18c ust. 1 u.s.u.s. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 16 października 2020 r., III AUa 452/20, LEX nr 2731114)

Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy nie ulega wątpliwości, że płatnik składek chcący skorzystać w 2020 roku z uprawnienia do preferencyjnego obniżenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne przewidzianego w art. 18c ustawy systemowej jest zobowiązany do złożenia stosownych zgłoszeń do końca lutego 2020 roku. W świetle powyższych przepisów zgłoszenia należało przekazać do 2.03.2020 r. (poniedziałek). W przypadku odwołującego bezspornie złożenie takich zgłoszeń nastąpiło po upływie ustawowego terminu, tj. 4.03.2020 r. Powyższe skutkowało przyjęciem w zaskarżonej decyzji przez organ rentowy, że od 01.01.2020 r. do 21.12.2020 r. odwołujący podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą nie mająca ustalonego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, dla której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 60% kwoty minimalnego miesięcznego wynagrodzenia z kodem ubezpieczenia „05.10.00”.

W ocenie Sądu istniały jednakże podstawy do zmiany zaskarżonej decyzji na korzyść odwołującego.

Po pierwsze, w niniejszej sprawie kluczowe było ustalenie jaka była rzeczywista wola wnioskodawcy co do zamiaru skorzystania z preferencyjnej podstawy wymiaru składek na zasadach przewidzianych w art. 18c ustawy systemowej. Nie ulega wątpliwości, że skorzystanie z preferencji w opłacaniu składek jest zależne wyłącznie od woli przedsiębiorcy. Zdaniem Sądu rezygnacja z tego uprawnienia musi być jednak objęta świadomością, wolą ubezpieczonego, który z pełnym zrozumieniem i rozeznaniem sytuacji chce zrezygnować z preferencji. Rodzi ona bowiem określone skutki prawne dla przedsiębiorcy. Podkreślić należy natomiast, iż bez wątplenia rezygnacja z takiego uprawnienia nie może nastąpić wskutek błędu, działania niezamierzonego, a więc nie objętego wolą ubezpieczonego. Zgłoszenie wnioskodawcy do ubezpieczeń społecznych dokonane w dniu 7.02.2020 r., błędne zgłoszenie jak wykazano w toku

postępowania, nie może być uznane za rezygnację z "Małego ZUS plus". Taka niekorzystna interpretacja byłaby nadmiernie rygorystyczna dla ubezpieczonych.

Sąd podziela pogląd WSA w Łodzi wyrażony w wyroku z dnia 10 lipca 2019 r., (...) SA/Łd 207/19, LEX nr 2698287, zgodnie z którym w sytuacji, gdy żądanie strony jest zrehabilitowane w sposób niedostatecznie zrozumiały bądź budzący wątpliwości, organ administracji ma obowiązek wyjaśnić rzeczywistą wolę strony.

Bez wątplenia w przedmiotowej sprawie ubezpieczony chciał skorzystać z „Małego ZUS plus”, nie miał zamiaru opłacania składek na ubezpieczenia społeczne z kodem ubezpieczenia „05.10.00”. Błędne zgłoszenie do ubezpieczeń społecznych, z błędnym kodem, zostało niezwłocznie skorygowane, przekazano informację o rocznym dochodzie wraz z deklaracją rozliczeniową. Tym samym ubezpieczony chciał skorzystać z "Małego ZUS plus". Powyższe dodatkowo potwierdza fakt, że wysokość opłaconych w spornym okresie składek na ubezpieczenie społeczne ubezpieczonego została obliczona od podstawy wymiaru uzależnionej od dochodu (zgodnie z programem „mały ZUS plus”). Składki wyliczone w powyższy sposób były opłacone w obowiązującym terminie przy czym w zakresie składek za okres 03.-05.2020 r. wnioskodawca został zwolniony z ich opłacenia w związku z przeciwdziałaniem skutkom wywołanym (...) 19 dla osób prowadzących działalność gospodarczą. Co istotne organ rentowy w tym czasie nie miał żadnych wątpliwości co do kodu zgłoszenia wnioskodawcy i możliwości skorzystania z preferencji. Wątpliwości organu rentowego pojawiły się dopiero w związku ze złożeniem przez ubezpieczonego wniosku o wyrażenie zgody na opłacenie po terminie składek na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za 01.2021 r., przy czym ZUS kwestionuje poprawność pierwotnego zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych dokonanego w dniu 7.02.2020 r., obarczonego oczywistą omyłką. Reasumując zgłoszenie wnioskodawcy do ubezpieczeń społecznych wynikało z błędu, potknięcia i nie stanowiło rzeczywistego przejawu woli wnioskodawcy.

Co więcej, z ustaleń wynika, że do uchybienia przez odwołującego terminowi na zgłoszenie zmiany kodu ubezpieczenia przez odwołującego doszło bez jego winy. Odwołujący w ramach działalności gospodarczej korzysta z usług biura (...) prowadzonego przez księgową K. S.. Jak już wskazano wyżej, w dniu 4.03.2020 r. wobec niemożności złożenia formularza ZUS (...) z kodem „05.90.00” za pośrednictwem programu płatnik po uzyskaniu instrukcji telefonicznej z Biura (...) biuro rachunkowe złożyło ponownie dokumenty złożone uprzednio w dniu 7.02.2020 r., tj. wyrejestrowanie z ubezpieczeń (z dotychczasowym kodem „05.10.00”) od 1.02.2020 r. oraz korektę zgłoszenia do ubezpieczeń, od tej samej daty, czyli 1.02.2020 r., wskazując prawidłowy kod tytułu ubezpieczenia „05.90.00”. Osoba udzielająca instrukcji poinformowała, iż prawdopodobnie przyczyną takiego komunikatu był błąd komputerowy polegający na „niezależeniu” druku zgłoszeniowego do systemu, sugerując złożenie korekty (co widnieje na wydruku z programu księgowego dotyczącego ubezpieczonego pod pozycją dotyczącą tej daty). Tym samym księgowa K. S., celem realizacji ciężących na niej zobowiązań, w tym dokonania w imieniu odwołującego zgłoszenia preferencyjnej podstawy wymiaru składek na zasadach przewidzianych w art. 18c ustawy systemowej, niezwłocznie po powzięciu informacji o uchybieniach w powyższym zakresie, konwalidowała omyłkowo wpisany w dniu 7.02.2020 r. kod tytułu ubezpieczenia. Powyższe okoliczności (tj. oczywista omyłka biura rachunkowego obsługujące ubezpieczonego, popełniona przy wprowadzaniu do systemu księgowego prawidłowego kodu tytułu ubezpieczenia) w ocenie Sądu wskazują, że do opóźnienia zgłoszenia odwołującego doszło z przyczyn obiektywnie niezależnych od odwołującego, a tym samym usprawiedliwionych. O ile w judykaturze wskazuje się, że prawidłowe realizowanie zobowiązań przez płatnika składek obciąża go osobiście, co do zasady wyłączając możliwość powoływania się na błąd w działaniu osób trzecich (pełnomocnika, biura rachunkowego), w ocenie sądu odnoszenie tej zasady w sposób automatyczny do każdej sytuacji, w którym nieprawidłowości w realizacji zobowiązań przez płatników wynikały z błędów popełnionych przez biuro rachunkowe byłoby nadmiernie rygorystyczne. Zwłaszcza, że również uchybienia ze strony samego biura wynikały z okoliczności obiektywnych, dotyczących ogółu społeczeństwa, zaś biuro niezwłocznie po otrzymaniu informacji o uchybieniach podjęło stosowne czynności w celu ich naprawy. Zgodnie zresztą z instrukcją telefoniczną uzyskaną w Biurze (...).

W ocenie sądu należało również zwrócić uwagę, że choć wprawdzie termin na zgłoszenie do "Małego ZUS plus" na zasadach określonych w art. 18c ustawy systemowej został określony na tle przepisów art. 36 tej ustawy - zawierającego regulacje dotyczące zgłoszenia do ubezpieczeń - to zgłoszenie powyższego jest ściśle związane z zadeklarowaniem przez

płatnika podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia. Z tej perspektywy należy też zwrócić uwagę na art. 48 ust. 1 i 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, który stanowi, że jeżeli płatnik składek nie złoży w terminie deklaracji rozliczeniowej, nie będąc z tego obowiązku zwolniony, Zakład dokonuje wymiaru składek z urzędu w wysokości wynikającej z ostatnio złożonej deklaracji rozliczeniowej, bez uwzględnienia wypłaconych zasiłków oraz zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych, zawiadamiając o tym płatnika. Jeżeli po wymierzeniu składek z urzędu płatnik składek złoży deklarację rozliczeniową, Zakład koryguje wymiar składek do wysokości wynikającej ze złożonej deklaracji rozliczeniowej, z uwzględnieniem wskazanych w deklaracji zasiłków oraz zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych. Zarówno w doktrynie, jak i orzecznictwie zwraca się uwagę, że obligatoryjne wymierzenie przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych składek w wysokości przyjętej w deklaracji rozliczeniowej ostatnio złożonej przez płatnika stanowi swoistą sankcję, której stosowanie ma na celu zdyscyplinowanie opieszłych/nierzetelnych płatników i nakłonienie ich do terminowego rozliczania składek (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 10 grudnia 2018 r., III AUa 284/18). W tym też kontekście, zdaniem sądu, złożenie deklaracji rozliczeniowej z przekroczeniem terminu przy jednoczesnym spełnieniu przez odwołującego pozostałych warunków wskazanych w ustawie - co nie było kwestionowane przez organ rentowy - nie uzasadnia przyjęcia rezygnacji z zamiaru skorzystania z ulgi przez odwołującego.

Mając na względzie powyższe okoliczności sąd przyjął, iż dokonanie przez odwołującego zgłoszenia do "Małego ZUS plus" i zadeklarowanie przez niego tytułu ubezpieczenia z kodem „05.90.00” od 1.02.2020 r., choć dokonane z uchybieniem terminu, należy uznać za skuteczne. W konsekwencji sąd uznał odwołanie za zasadne i na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił skarżoną decyzję w ten sposób, że ustalił, że podstawa wymiaru składek ubezpieczonego z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej w spornym okresie uzależniona jest od dochodu zgodnie z tytułem ubezpieczenia oznaczonym kodem „05.90.00”.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. Sąd Okręgowy zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. na rzecz wnioskodawcy kwotę 180,00 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego – stosownie do treści § 9 ust. 2 w zw. z § 15 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800).

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ZUS z aktami rentowymi.

11 VII 2022 roku.